

**ЗАГРОЗА ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ПОКЛАДЕНИХ ДЕРЖАВОЮ НА НИХ ФУНКЦІЙ:
БЮДЖЕТИ ОТГ СУТТЄВО НЕДООТРИМУЮТЬ ПДФО**

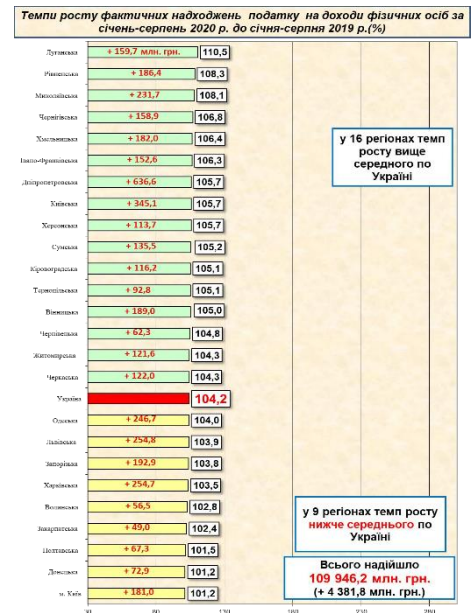
Податок на доходи фізичних осіб є загальнодержавним податком, що зараховується до доходів загального фонду бюджетів ОТГ, і частково спрямовується на виконання повноважень органів місцевого самоврядування, що передаються їм до виконання органами державної влади (*делегованих повноважень*). Даний податок вважається бюджетоутворюючим, і передусім демонструє об'єктивність забезпечення ресурсною базою бюджетів ОТГ для здійснення ОМС передусім делегованих повноважень. Саме на базі надходжень даного виду податку і здійснюється горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів об'єднаних територіальних громад, розраховується індекс податкоспроможності.

Системність та стабільність надходжень ПДФО має визначальне значення для виконання покладених державою на органи місцевого самоврядування повноважень, враховуючи при цьому ще і те, що 60% ПДФО уже недостатньо для здійснення всіх тих повноважень, які станом на теперішній час передані до виконання місцевому самоврядуванню в усіх галузях соціально-культурної сфери, або на які органи місцевого самоврядування зобов'язані спрямовувати ресурс (акумульований за рахунок місцевих (власних) податків та зборів) з метою належного функціонування закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, інших соціально-культурних сфер.

У цілому по Україні стан виконання доходів у частині надходжень ПДФО в кризовий період виглядає досить оптимістичним, оскільки згідно з довідкою Міністерства фінансів України щодо стану виконання доходів місцевих бюджетів за січень-серпень 2020 року¹, темп приросту фактичних надходжень ПДФО за січень-серпень 2020 року становить 4,2 відсотка. Із 16 регіонів, що мають темпи приросту ПДФО вищі за середній показник по Україні, 5 регіонів забезпечили приріст понад 6%. І лише у 9 регіонах темп росту виявився нижчим від середнього показника по Україні.

Всього до місцевих бюджетів надійшло надходжень від ПДФО на 4,4 млрд.грн. більше, ніж за аналогічний період у 2019 році.

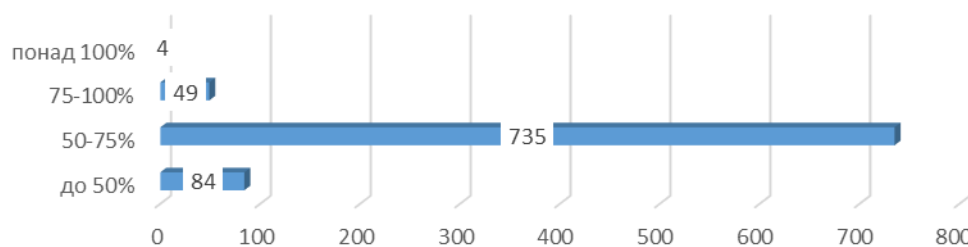
Однак у розрізі бюджетів, що становлять бюджетну систему України, і передусім бюджетів ОТГ, ситуація із виконанням бюджетів виглядає менш оптимістичною, і в цілому по Україні такі бюджети у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року недоотримали понад 20 відсотків ПДФО (у грошовому виразі – більше 3,0 млрд. грн.).

¹ https://mof.gov.ua/storage/files/MB_01_08.pdf

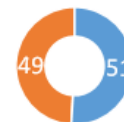
Аналіз фактичних надходжень ПДФО за 8 місяців поточного року в порівнянні з аналогічними надходженнями за такий же період 2019 року свідчить, що майже у 30-ти відсотках бюджетів ОТГ (загальною кількістю – 235) із усіх такого виду бюджетів, які перейшли на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом, фактичні надходження даного виду податку менші, ніж у попередньому році, ще 5% (45 бюджетів ОТГ) демонструють незначний плюсовий обсяг виконання надходжень ПДФО. І це при тому, що обсяг затверджених показників ПДФО у бюджетах ОТГ поточного року значно перевищує обсяг фактичних надходжень попереднього року, оскільки враховує зокрема ріст мінімальної заробітної плати.

% виконання річного плану ПДФО бюджетів ОТГ за січень-серпень 2020

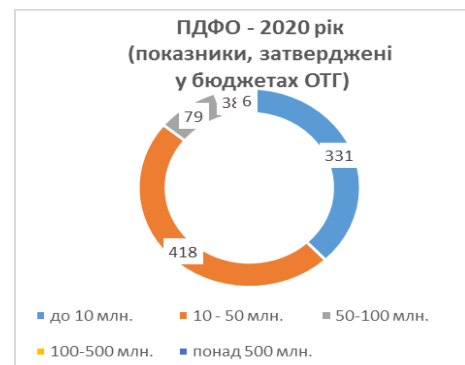

Лише у 435 бюджетах ОТГ спостерігається вищий темп зростання фактичних надходжень ПДФО у відповідності до середнього показника усіх таких бюджетів в Україні, з яких – у 291 бюджеті ОТГ прослідковується темп приросту надходжень ПДФО від 10 до 20 відсотків. В усіх інших бюджетах (а таких фактично більше половини – 437) прослідковується тенденція темпів зниження. Найнижчий приріст вищезазначених надходжень в Україні мають 23 бюджети ОТГ (від -50% до – 20%), у 60 бюджетах – приріст зафіксовано від -19% до -10%, і у 151 – від -9% до -1%.

Темп зростання виконання фактичних надходжень ПДФО у відповідності до середнього по усіх аналогічних бюджетах, %

Як додатковий аргумент, який свідчить про системне накопичення проблемних питань у бюджетах ОТГ, вбачається за доцільне продемонструвати ситуацію в одній із виділених вище груп таких бюджетів. Так, згідно казначейських даних в бюджетах ОТГ на 2020 рік затверджено понад 30 млрд.грн., з яких від 10 до 50 млн. грн. акумулюється майже у половині бюджетів (47%) об'єднаних територіальних громад від загальної їх кількості, де переважають якраз бюджети із запланованими надходженнями від 10 до 30 млн.грн. (таких налічується 303), 37% громад затвердили у своїх бюджетах обсяги, менші показника 10 млн.грн.

В найбільш чисельній групі бюджетів ОТГ (із затвердженими показниками ПДФО 10-50 млн. грн.) станом на 1 вересня 2020 року 29 бюджетів ОТГ не досягли 50-відсоткового виконання річного показника ПДФО (затвердженого у бюджетах ОТГ на 2020 рік), і при цьому в 19 бюджетах ОТГ темп росту фактичних надходжень за 8 місяців поточного року у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року не досягає позначки 100%.

Набагато гірша ситуація у групі бюджетів ОТГ, затверджені показники ПДФО в яких становлять 10 і менше млн.грн. Із 331 бюджету ОТГ 52 (а це 15%) спостерігається рівень виконання річного плану менше 50%, по 37 з яких темп росту фактичних надходжень за звітний період поточного року у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року не досягає 100%.

Все викладене вище є наочним свідченням серйозної загрози виконання показників даного виду надходжень безпосередньо бюджетів ОТГ, і передумовою неминучих проблем, які за ланцюжковим принципом спровокують неможливість належного здійснення органами місцевого самоврядування відповідних повноважень через недонадходження до бюджетів ОТГ запланованих ресурсів.